

**LIETUVOS RESPUBLIKOS AKCIZŲ ĮSTATYMO NR. IX-569 10, 21, 62, 67 IR 68 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
(TOLIAU – ĮSTATYMO PROJEKTAS) DERINIMO PAŽYMA**

Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie nepriimtas (nurodyti motyvus) pastabas ir pasiūlymus
Lietuvos pramoninkų konfederacija (toliau – LPK) 2025-11-21 Nr. S.221	Atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu yra patvirtintas akcizų planas 2025–2027 m., pagal kurį ūkio subjektai vykdo savo veiklą, projekto 3 ir 5 straipsnių įsigaliojimas 2026 m. liepos 1 d. iš esmės pablogintų ūkio subjektų padėtį ir ūkinės veiklos sąlygas. Todėl siūlome tikslinti 6 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip: „Šio įstatymo 3 ir 5 straipsniai įsigalioja 2028 m. sausio 1 d.“	<i>Įvertinta</i> Įstatymo projektu akcizų tarifai elektroninių cigarečių skysčiui nėra keičiami ir nedidinami. Šiuo projektu siekiama suderinti teisinį reguliavimą ir užtikrinti vienodą prievolių taikymą elektroninių cigarečių skysčiui taip, kaip šiuo metu yra nustatyta etilo alkoholio bei alkoholinių gėrimų ir tabako produktų atvejais. Manytina, kad siūloma Įstatymo projekto 3 ir 5 straipsnių įsigaliojimo data (2027 m. liepos 1 d.) suteikia pakankamai laiko mokesčių mokėtojams susipažinti su naujais reikalavimais ir tinkamai pasirengti bei prisitaikyti prie siūlomų pokyčių.
LPK, Lietuvos verslo konfederacija (toliau – LVK) 2025-11-21 Nr. 25-178SM	Siūlo papildyti Akcizų įstatymo 3 straipsnio 22 (2) dalį, kurioje nurodytas neteisėtas prekių įvežimo apibrėžimas: „Neteisėtas prekių įvežimas – prekių, kurioms nebuvo įforminta išleidimo į laisvą apyvartą procedūra pagal Sąjungos muitinės kodekso 201 straipsnį ir dėl kurių atsirado skola muitinei pagal Sąjungos muitinės kodekso 79 straipsnio 1 dalį arba tokia skola būtų atsiradusi, jei prekėms būtų buvęs taikomas muitas, įvežimas į Europos Sąjungos teritoriją. Neteisėtu įvežimu nelaikomas atvejis, kai pažeidimas atsirado dėl deklaravimo ar procedūrinių reikalavimų nesilaikymo, kai asmens veiksmuose nėra jokių bandymo apgauti požymių ir asmuo bendradarbiavo su kompetentingomis institucijomis. “ Argumentuojama, kad taip siekiama, jog neatsirastų skola muitinei vien tik dėl žmogiškųjų faktorių, kuriuose nėra jokių bandymo apgauti požymių, pavyzdžiui buvo pradelstas tranzito užbaigimo terminas.	<i>Įvertinta</i> Siūlymas išplėsti „neteisėto įvežimo“ apibrėžtį neatitiktų 2019 m. gruodžio 19 d. Tarybos direktyvos ES 2020/262, kuria nustatoma bendroji akcizų tvarka, 3 straipsnio 8 punkte pateiktos „neteisėto įvežimo“ sąvokos, nes siūlomų tokių prievolės neatsiradimo ar pasibaigimo pagrindų šioje direktyvoje nenumatyta.
LPK, LVK	Siekiant atsisakyti perteklinio reikalavimo, kad nebūtų reikalaujama akcizo garantijos neapdorotam tabakui, kuris yra įvežtas į Europos Sąjungos teritoriją ne Sąjungos prekių statusu ir kuris nėra išleistas į laisvą apyvartą, siūlo papildyti Akcizų įstatymo 72 straipsnį, kuriame nustatyti atleidimo nuo akcizų už neapdorotą tabaką atvejai.	<i>Įvertinta</i> Teikiamas Įstatymo projektas yra <i>tikslinis</i> . Šis siūlymas svarstytinas atskirai ir, esant poreikiui, peržiūrimas ateityje.
MB „Euroolit EU“	Siūlo suvienodinti iš Europos Sąjungos (toliau – ES) valstybių narių atgabento ir importuoto elektroninių cigarečių skysčio	<i>Įvertinta</i>

2025-11-13 BN	apmokestinimo tvarką. Kartu suvienodinti akcizų už importuojamą elektroninių cigarečių skystį mokėjimo tvarką su akcizų už kitas importuojamas prekes (pavyzdžiui, anglį, koksą, lignitą ir pan.) mokėjimo tvarka.	<p>Manytina, kad šiuo metu galiojančios importo akcizų už elektroninių cigarečių skystį mokėjimo tvarkos keisti nėra tikslinga. Dabartinė akcizų administravimo tvarka, kai už prekes, importuojamas iš trečių šalių, importo akcizai yra sumokami, o vėliau jie gražinami, jeigu prekės išgabenamos į kitą valstybę narę, efektyviau užtikrina akcizų sumokėjimo kontrolę, nes išleidimo metu dar nėra žinoma, kur prekės bus panaudotos – Lietuvoje ar kitoje valstybėje narėje, o asmuo kiekvieną kartą pateikęs prašymą gražinti akcizus, turi pateikti išgabenimą į kitą valstybę narę įrodančius dokumentus. Jeigu iš anksto žinoma, kad dalis importuojamo elektroninių cigarečių skystio bus išgabenta į kitą valstybę narę, elektroninių cigarečių skystis galėtų būti išleistas į laisvą apyvartą toje valstybėje narėje, kurioje numatoma jį vartoti. Tokiu atveju Lietuvoje nereikėtų mokėti importo akcizų ir vėliau kreiptis į Valstybinę mokesčių inspekciją dėl jų gražinimo.</p> <p>Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad pagal Muitinės administruojamų mokesčių ir su jais susijusių sumų mokėjimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. birželio 24 d. nutarimu Nr. 748 „Dėl Muitinės administruojamų mokesčių ir su jais susijusių sumų mokėjimo taisyklių patvirtinimo“ 9.1 papunktį ir 12 punktą mokesčiai, įskaitant importo akcizus, už visas per kalendorinį mėnesį išleistas prekes turi būti sumokėti iki kito mėnesio 16 dienos, jeigu muitinei pateikta garantija, užtikrinanti jų sumokėjimą.</p>
Nacionalinė elektroninių cigarečių asociacija 2025-11-21 BN	<p>Prašo tikslinti Įstatymo projektą atsisakant Įstatymo projekto 3 str. siūlomo Akcizų įstatymo 62 str. pakeitimo bei 5 str. siūlomo Akcizų įstatymo 68 str. pakeitimo dėl žemiau nurodytų argumentų.</p> <p>Įstatymo projektas parengtas neatlikus numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo bei poveikio konkurencijai vertinimo, kuriuos atlikti įpareigoja Teisėkūros pagrindų įstatymo (toliau – TPĮ) 15 str. 1 d. bei Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 41 str. 1 d. 7 p TPĮ 15 str. 1 d. nustato, kad: „Rengiant teisės akto, kuriuo numatoma reglamentuoti iki tol nereglementuotus santykius, taip pat kuriuo iš esmės keičiamas teisinis reguliavimas, projektą, privalo būti atliekamas numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas.“ Nagrinėjamos situacijos atveju, Įstatymo projektu siekiant nustatyti prievolę naujo akcizų tarifo įsigaliojimo dieną perskaičiuoti akcizus už didmeninėje prekyboje turimus elektroninių cigarečių skystio likučius, juos inventorizuoti ir sumokėti akcizų skirtumą yra iš esmės keičiamas akcizų, taikomų elektroninių cigarečių skystiui reguliavimas, įvedant naują su tuo susijusį reguliavimą, todėl privalo būti atliktas numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas. Taip pat</p>	<p><i>Įvertinta</i></p> <p>Įstatymo projektu siekiama suderinti teisinį reguliavimą ir užtikrinti vienodą prievolių taikymą elektroninių cigarečių skystiui taip, kaip šiuo metu yra nustatyta etilo alkoholio bei alkoholinių gėrimų ir tabako produktų atvejais.</p> <p>Pažymėtina, kad Įstatymo projektu akcizų tarifai elektroninių cigarečių skystiui nėra keičiami ir nedidinami. Manytina, kad siūloma Įstatymo projekto 3 ir 5 straipsnių įsigaliojimo data suteikia pakankamai laiko mokesčių mokėtojams susipažinti su naujais reikalavimais ir tinkamai pasirengti bei prisitaikyti prie siūlomų pokyčių.</p> <p>Kartu atkreiptinas dėmesys, kad nei Akcizų įstatymas, nei Įstatymo projektu siūlomi pakeitimai neriboja ūkio subjektų teisės laisvai nustatyti kainas. Analogiškos nuostatos jau taikomos etilo alkoholiui ir alkoholiniams gėrimams bei tabako produktams.</p>

pažymėtina, kad nurodytą vertinimą būtina atlikti atsižvelgus ir į Įstatymo projekto aiškinamojo rašto trūkumus – jame niekaip nėra įvertinta ir nenurodyta, kokį poveikį verslui turės nurodyti Įstatymo projekto siūlymai. Minėtame aiškinamajame rašte tik deklaratyviai nurodant, kad: "Priėmus Įstatymo projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma". Pabrėžtina, kad LRV teisės grupės teikiamose išvadose dėl įstatymų projektų yra akcentuojama, kad: „Projektų aiškinamojo rašto 5 dalyje vietoje numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatų nurodžius, kad „Priėmus Įstatymų projektus, neigiamų pasekmių nenumatoma“, nėra tinkamai įgyvendinta teisės aktais nustatyta prievolė. Todėl siūlytume tinkamai užtikrinti atitiktį teisės aktų reikalavimams ir, atlikus nurodytą numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimą, kartu su patikslintais Projektais pateikti jo išsamius rezultatus.”

Atitinkamai, Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 41 str. 1 d. 7 p., numatomo teisinio reguliavimo poveikio konkurencijai vertinimas atliekamas ir tokiu atveju, kai teisės akto projektu nustatomas, keičiamas ar panaikinamas reguliavimas riboja ūkio subjektų galimybes nustatyti savo prekių ar paslaugų kainas. Nagrinėjamu atveju yra akivaizdu, kad siūlomas nustatyti reguliavimas turėtų esminės reikšmės el. cigarečių skysčio kainų ribojimui.

Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodyta apie neva didesnę el. cigarečių skysčio įsigijimą prieš akcizų tarifo padidėjimą, tačiau nurodytas aiškinamojo rašto teiginys nėra pagrįstas jokiais konkrečiais duomenimis (skaičiais). Dar daugiau, aiškinamajame rašte nurodyta, kad: „kitose akcizais apmokestinamų prekių kategorijose atsargų kaupimas siekiant sumokėti mažiau mokesčių tarifui didėjant yra suvaldytas nustatant privalomą inventorizaciją (etilo alkoholio ir alkoholinių gėrimų, apdoroto tabako, kaitinamojo tabako produktų) arba dėl prekių ypatumų įsigyti didesnę kiekį kaupimo tikslais yra sudėtinga arba brangu (degalų, šildymo kuro ir kitų energinių produktų atveju).” Visgi, šis aiškinamojo rašto teiginys neatitinka tikrovės. Pakėlus 2025 metais akcizo tarifus energiniams produktams, per pusę sumažėjo jų įsigijimas Lietuvoje 2025 m. pradžioje būtent dėl jų atsargų sukaupimo. Tą patvirtina vieši Lietuvos energetikos agentūros duomenys. Todėl, specifiskai Įstatymo projektu siūlomas

<p>akcizo el. cigarečių skysčiui akcizo tarifo perskaičiavimas esamų prekių atžvilgiu akivaizdžiai yra ne tik nepagrįstas, bet ir diskriminacinis.</p> <p>Siūlymas nustatyti prievolę naujo akcizų tarifo įsigaliojimo dieną perskaičiuoti akcizus už didmeninėje prekyboje turimus elektroninių cigarečių skysčio likučius, juos inventorizuoti ir sumokėti akcizų skirtumą, kuris pagal Įstatymo projektą įsigaliojant 2026 m. liepos 1 d. iš esmės pažeistų teisėtų lūkesčių, teisinio tikrumo principus. Šiuo atveju, esant galiojančiam 3 metų akcizų planui, ūkio subjektui turi pagrįstą lūkestį, kad naujas su akcizais susijęs reguliavimas, iš esmės keičiantis mokestines sąlygas, nebus priimtas akcizų plano galiojimo laikotarpiu. Atitinkamai, naujo akcizų tarifo pritaikymas jau įvežtoms prekėms 2024 ar 2025 metais, reikštų įstatymo negaliojimo atgal principo pažeidimą, nes lemtų padidinto akcizo pritaikymą jau susiklosčiusiems ir pasibaigusiems teisiniams santykiams, t.y. jau įvežtoms, deklaruotoms ir akcizu apmokestintoms bei jį sumokėjusių prekių atžvilgiu.</p> <p>Būtina atlikti išsamų poveikio konkurencijai, verslui vertinimą, kuriuo turi būti įvertinta, ar akcizo tarifo perskaičiavimas neturės esminių neigiamų pasekmių verslui, lemiančių visišką rinkos uždarymą bei ūkio subjektų bankrotą. Taip pat, būtina įvertinti, ar siūlomas reguliavimas neturės neigiamo efekto – biudžeto pajamų iš akcizų tarifo nesurinkimo dėl šešėlinės, nelegalios prekybos masto augimo.</p>	
---	--